

## “Yeter ki Yağmur Kesilmesin Dışarda”

Mehmet Salim

Türkiye tiyatro tarihinde toplumsal gerçekçi tiyatro anlayışının kurumu olarak en önemli odağı olmuş. 25. sanat yılını kutlayan Ankara Sanat Tiyatrosu'nun fuayesindeyim. Çoğunluk tiyatro kitaplarından oluşan küçük bir kitap sergisinin önünde durup, ilgimi çeken kitapları karıştırırken, AST'ın tarihçesinin son 25 yılın Türkiye tarihiyle adeta iç içe olduğunu düşünüyorum. Kapatılmalar, oyunlar ve oyuncular hakkında açılan davalar, kısa bir dönem için mecburi bir isim değişikliği, Türkiye'de ilk kez, 182 günlük bir sanat emekçileri grevi neticesinde, tiyatro çalışanlarının AST'a ortak olması, kuruluşundan bugüne kazanılan 42 ödül, özel tiyatrolara uygulanan devlet yardımının kesilmesi... Geçenlerde konuyu AST'a yardım kesilişine getirerek soru soran gazetecilere, şimdilerde hükümetteki görevi değiştirilen eski bir Kültür(!) Bakanı şöyle celâleliyordu: “Sen tiyatronu miting meydanına çevirirsen, Ibsen'i oynarsan hava alırsın. Soylettirmeyin beni. Ibsen'i Ibsen diye oynayacaksınız. Siz metnine sadık kalmış diyebiliyorsunuz, biz öyle bilmiyoruz.” Eski Kültür Bakanı'nun vurgulamaya çalıştığı metine sadık kalmama olayının tiyatro dilindeki adı dramaturji çalışmasıdır. Bakan Bey o zamanlar, kendisi böyle teferuatla uğraşamayacak kadar meşgul olduğu için herhalde, kendisine sağlanan istihbarat sonucunu —ki söz konusu edilen ‘Bir

Halk Düşmanı’ adlı oyun, hem Henrik Ibsen’in kaleminden çıkan orijinal şekliyle, hem de Yılmaz Onay’ın dramaturji çalışması yaptığı bölümlerin tam metniyle birlikte yayımlanmıştı... “Biz öyle bilmiyoruz” diyordu.

Fuayeyi adım hesabı arşınlayıp, tiyatronun o büyümlü atmosferini yavaş yavaş hazmetmeye çalışırken, içerde, Yılmaz Onay’ın yazdığı ‘Bu Zamlar Bana Karşı’ oyununun hazırlıkları son sürat devam ediyor. Bu oyunu önceden tespit edilen zamana yetiştirebilmek için hummalı bir çalışma sürdürüldüğünü, sonradan, buraya kendisiyle söyleşmek üzere geldiğim Yılmaz Onay söyledi. Vargüçleriyle “mecburi bir kesintinin” çalışmalarında doğurduğu açığı kapamaya çalışıyorlarmış. Sonunda çalışma bitti. Yılmaz Onay da göründü. Selamlaştık ve birlikte giriş kapısına göre, fuayenin solunda kalan bir kapidan içeriye girdik. Burası Yılmaz Onay’ın AST’taki küçük çalışma odası.

■ Sayın Onay, günlük basından izlediğimiz gözaltına alınma olayınız nasıl başladı?

□ Gece saat 22 civarında günlük çalışmalarımı bitirerek AST’tan ayrıldım. O gün ailecek bir ahbaba gitmek için sözleştiğimizden, ben de otobüse binerek o ahbabların evinin yolunu tuttum. Otobüsten indiğimde gideceğim eve doğru yürüdüm. Köşede bir sivil emni-

yet arabası duruyordu, içinde sivil görevliler varmış. Şaşırdım tabii, tam anlamıyla nedir diye. Oğlum arabadaydı. Benim de gelmem gerektiğini söylediler. Eşim ve o ahbablar da geldiler. Nereye, filan diye soruldu. Görevliler: “Hiç, bir sorgu için” dediler. Ben sakinlik içersindeydim. Eşim, oğlumun şeker hastası olduğunu, iğnesini olmasını gerektiğini hatırlattı. Onlar “Önemli değil, belki sorgudan sonra hemen gelirler bile” dediler. Ben de, hiç kuşku lanca, kaygılanacak bir şey olmadığımı için aldırmadım. Gittik. Yolda, İstanbul emniyeti tarafından aranıp, arandığımı sordular. Ben onun üzerine tahmin ettim dedim, onun ne olduğunu. Olay da şuydu. 80 öncesi emekli olmadan önce TÜBİTAK’ta çalışıyordum. Orada Sosyal-İş örgütliydim. Tabii hepimiz Sosyal-İş üyesiydik. Beni de yaşlı bir üye olarak, Sosyal-İş sendikasının Haysiyet Divanı üyeliğine seçmişlerdi. Sonra, 80 sonrası bütün DİSK’e bağlı sendikaların kurulları hakkında dava açıldı. İlk sorgu için aramada, yine emniyetin kendi yanlışlığı, yalnızca sendikaların adresi varmış ellerinde. Ve bu şekilde bulunamamış, aranyor duruma düşmüşüz. Benim: haberim yok. Bir süre geçtikten sonra 84’te falan gene, sendikalar masasından geldiler. Yine alıp götürdüler. Ama yolda ben anlattım. Beni nerede buldunuz, dedim. Evde buldunuz. Nasıl buldunuz, 5 yıl önce emekli olduğum işyerine gidip, evimin adresini aldınız. Ben 22 yıldır bu evdeyim. Nasıl aranyorum? Böyle aranyor olur mu? Telefon rehberine bakarsanız bulurdunuz. Ve onun üzerine, emniyet beni ihzaren sorguya götür-

mekten v  
guyu ver  
netim Sa  
dosyasın  
İstanbul  
yor” bil  
hallettir  
kararı v  
rin hep  
onu sö  
keşke d  
ti varsa  
ettik. “  
gözleri  
“usule  
rüldüğü  
züm k  
kan y  
ve tar  
leri sü  
laşıld

□ Adın  
götür  
anlac  
rak  
belli  
arıy  
seni  
yorl

□ 80 s  
TİE  
yer  
lat,  
anl  
gili  
fa  
he  
mi  
laş  
du  
tü  
Tİ  
lu  
ra  
lu  
d  
c  
la  
k  
li  
r  
i  
c  
c  
s  
z  
t



mekten vazgeçti hatta. Ben gittim soruguyu verdim, belgesini aldım, Sıkıyönetim Savcılığı'na getirdim. Sosyal-İş dosyasına kondu. Sonra bir kez daha İstanbul emniyeti hakkında "aranıyor" bildirimini yapmış. Yine gittim ve hallettim. Sonra o **davadan** takipsizlik kararı verildi. O da yanımda, belgelerin hepsi evde. İşte arabada giderken onu söyledim. Bu belgeleri alsaydık keşke dedim, eğer böyle bir soru işareti varsa. "Önemli değil" dediler, devam ettik. Yolda bir süre gittikten sonra, gözlerimizi kapatmamızı söylediler. "usulen" dediler. Ondan sonra götürüldüğümüz yerin neresi olduğunu gözüm kapalı olduğu için bilmeme imkan yoktu. Ama tahminlerim ve eşim ve tanındıklarımın benimle ilgilenmeleri sürecinde bunun DAL olduğu anlaşıldı.

#### ■ Nedir bu DAL?

□ Grup mu nedir işte, bilemiyorum. Adına DAL diyorlar. Yani ben DAL'a götürülmüş olduğumu çıktuktan sonra anladım. Ondan sonra göz kapalı olarak sorgu başladı. Ve sorguda konu belli oldu. Bir, İstanbul emniyeti seni arıyor, zaten İki, buraya alınanlar hep seni söylüyor. Bir de onu bahane ediyorlar.

#### ■ Yani böyle suçlamalar yöneliyorlar.

□ Alınanlar beni söylemişler, yani 80 sonrası illegal siyasal örgütlenme ve TİP'in toparlanma çalışmaları içinde yer alıyormuşum. Biz biliyoruz, sen anlat, diyorlar. Üslup bu. Biliyorlar, ben anlatacağım. Ben 80 öncesi TİP'le ilgili olduğumu, ama 80 sonrası partinin faaliyeti durdurulduktan sonra siyasal herhangi bir çalışmayı ve ilgiyi kestiyim, tümüyle sanat çalışmasına yoğunlaştığımı, zaten bunun için emekli olduğumu ve çalışmamı o yönde yürüttüğümü belirttim. Zaten daha önce de TİP'le olan yakınlığım, inandığım toplumcu gerçekçi sanat çalışması için yararlı olacağına inandığım için ve toplumcu gerçekçi sanat çalışmasının sadece bir kenara çekilerek yapılamayacağı, bunun yaygınlaşmasında, ahıcısıyla kurulacak sanatsal ilintide, insanın kendi sanatını bir sınavdan geçirip, gelişmesini sağlamada, bu tip bağlantıların zorunlu olduğunu düşündüğüm içindi. Bu bağlantının sanatsal bakımdan benim gelişime de büyük yararı oldu doğrusu. Fakat legal çalışma dışında her türlü ilinti, belki de benim mi-zacıma göre, sanatsal çalışmaya zaten uymuyor. Yani benim o çalışmayı yap-

mamı imkansız kılıyor. Bütün eserlerimle, yazdığım, çizdiğimle, her şeyimle açık-seçik bir çalışma yürütüyorum. Ama ha, açık çalışmalarında bir suç unsuru varsa, onu cesaretle inandığım istikâmette savunurum, inandığı sanatı yapmak için, birçok şeyi göze alabilir insan. Ama açık olmak kaydıyla... Bunları anlattım, gizlim saklım olmadığımı söyledim. Bu onları tatmin etmedi, işte ondan sonra zor yoluyla konuşuruma uğraşı başladı. Bu tabii, illa konuşacak, söyleyecek bir şeylerim varmış kimsinden ileri geliyor.

#### ■ Peki, burada ne gibi yöntemler uyguladılar?

□ Evet... İşte önce biraz vurma-eme. İlk göz korkutma anlamında herhalde. Ondan sonra çiril çıplak soyup soğuk su tutma. Tabii çıplaklık ayrıca aşağılayıcı bir duygu. Aşağılandığımı hissediyor insan. Soğuk su tutma bayağı uzun sürdü gibi geldi bana. Bu yaşta ne kadar dayanır vücudum, kalbim, tansiyonum, her şeyi o anda bilemiyorum insan. Ama işte düşünüyorsunuz, dayanmaktan başka çare yok. Söylenecek gizli bir şeyi olan ne yapar, ne eder bilemiyorum, ama söylenecek hiçbir şey olmayınca, başka çözüm kalmıyor. Yani söylenecek bir şey yok, buyrun öldürün, diyor insan. Ondan sonra elektrik verildi. Ciddi bir şey de olsa, konuşacak hali kalmıyor insanın.

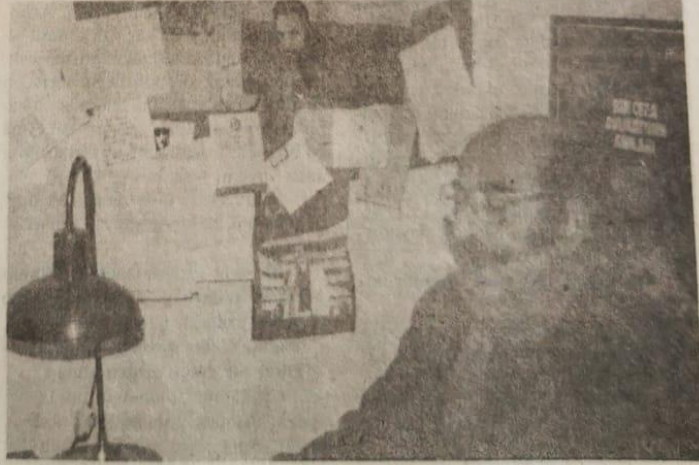
#### ■ Bu arada işkencecilerle aranızda ne gibi konuşmalar geçiyordu?

□ Bu, yani şu anlattığım ayrıntıyı bile aslında hakikaten, İnsan Hakları Derneği'nin basın toplantısında da belirttiğim gibi, hatırlamak bile istemiyor

insan. Ama siz sorduğunuz için ve sonra izlerde de meydana çıkmış olduğu için, anlamadan da olmuyor. Ancak yine de bir söyleşide insan ayrıntıları anlatmakta güçlük çekiyor. İşkencenin müesseselaştığını görüyorsunuz. Sorgunun sanki alışılmış yolu işkencedir ve bu yapılır, normaldir. Buna da zaten dayanamaz insan. Çünkü bir değil, beş değil, on beş değil, yirmi beş değil, ya da belki dayanılabilir de olsa, hayır kalmaz o insandan deniyor. Ben içeri girdiğimde dayanmak diye bir meselem yoktu, çünkü gizleyecek bir şeyim yoktu. İlginc bir nokta, işte eskiden sosyalist olduğundan dolayı şöyle mi yaptın, böyle mi yaptın, diye soruyorlardı. Bunun cezasını mı veriyorsunuz, dedim. Tabii hayır, dediler, sorgu eski minval üzerine döndü. Bunun ayrıntısı, belki de benim gibi çeşitli güçlüklerle karşılaşan sanatçılarla bir araya gelip, bir müşterek öykü, ya da herhangi bir kalıcı eser haline getirilerek anlatılmalı tabii.

#### ■ Sayın Onay siz mahkemeye çıkarılmaya bile gerek duyulmadan DGM Savcısı tarafından serbest bırakıldınız. İşkenceciler, sizin serbest bırakılma olayınızın öncesinde tavırlarını değiştirdiler mi? Eğer böyle olduysa nasıl bir tavır değişikliği oldu bu?

□ Bu kimseler durum fiyasko noktasına dönüştükten sonra, örneğin mecbur olup da yapmışlar havasında falan oluyorlar. Yine hava, çıkınca işkenceden hiç söz edilmemesini sağlama kaygısı yönüne dönüşüyor. İşkence şu yaptı, bu yaptı, şu kişi, bu kişi meselesi de-



Yılmaz Onay



ğil, bir müessese. İsterseniz sanatçı duyarlığı deyin, şunu diyeceğim, işkencenin varlığının sona erdirilmesini isterken ben, bunu, bunu uygulamak durumunda bırakılan görevlilerin de tekrar insanlığa kazanılmalarında tek çare olduğu için istiyorum. Çünkü onların hayatlarında, hayat olduğunu sanmıyorum.

■ **Dışarı çıktıktan hemen sonraki duygularınızı öğrenebilir miyiz?**

□ Bütün bunları unutmaya çalışma hissi. Herkes öyle oluyor herhalde. Bunları olmamış sayma, yeter ki bir daha kimseye olmasın. İnsan kendine olanları, bütün çektiği acıları hiç olmamış saymaya hazır oluyor, yeter ki bundan sonra kimseye olmasın.

■ **Serbest bırakıldıktan sonra, birçok dayanışma telgraflı aldığınızı biliyorum. Sizinle kimler dayanışma içinde oldu? Sizinle dayanışma içinde olması gereken herkes bu görevini yerine getirdi mi?**

□ En başta, benim doğrudan sanatsal çalışma ilintisi içinde olduğum kurum ve kişiler yurt içinde ve yurt dışında çok geniş bir dayanışma havası estirdiler. Bunun dışında doğrudan üyesi bulunduğum Tiyatro Yazarları Derneği benim direkt örgütüm olmalı aslında, ama onlarda biraz tereddüt hasıl olmuş herhalde ki, gecikerek, gene de ilgilendiler şimdi en azından

■ **Sizce bu tereddütün kaynağı ne?**

□ Tereddütün kaynağı şu sanıyorum. Siyasal bir nedenlilik ileri sürüldüğü için, kimi sanatçılar, kimi tiyatro yazarları sanki sanat politikayla hiç ilgili değil ve olmayabilmiş gibi madem ki işin içinde politik bir boyut var, bu bizi ilgilendirmemeli diye mi acaba tereddüt gösterdiler. Böyle bir kaygım var doğrusu. Bunun dışında başta İnsan Hakları Derneği olmak üzere, çok geniş bir dayanışma ağı örüldü çevremde. Pek çok yayın organından telgraflar aldım, telefonumu geçmiş olsun dileklerini ileten dostlarım hiç susturmadılar. Hepsinin bende ayrı bir yeri var. Ayrıca yurt dışından benimle dayanışma içinde olanlar oldu.

■ **Küçük bir örnek verebilir misiniz?**

□ Mesela Amsterdam'da oyun sahneleyen Öngören Tiyatrosu ve onun yakınındaki dostlar. Berlin'deki Tiyatro Adli bir Türk tiyatro kuruluşu. Uluslararası Af Örgütü. Sıralamaya gidince bir anda insanın aklına gelmeyebiliyorlar.

## ERDOĞAN ALKAN

### KAN ÇEŞMESİ

Köyün önünde vurdular beni  
Kan yığını içindeyim  
Kar yığını içindeyim

Yaralı bir güvercindim kanadı kırık  
Şimdi kan çeşmesiyim,

Akıyor kanım / loy  
Yürüyor kanım  
Irmaklar gibi...

Bir yıldız güldü,  
kırpı gözünü,  
dedi: "kazandık  
hep size güleceğim  
dişlerim ısl ısl  
böyle aydınlık"

■ **Toplumumuzda sizce neden işkence yapılıyor?**

□ Neden işkence yapılıyor? Başlı başına bir tahlil konusu, bilemiyorum. Kolaycılık mı diyelim göz korkutmanın bir yolu mu diyelim, bilemiyorum. Aslında yasalara karşı bir suç söz konusu olduğunda onun cezası asla hafifsenecek, küçümsenecek oranda değil. Örneğin en ufak bir fikir suçuna bile yıllarca hapis cezası çektirecek yasalar var. Ama bu bile yeterli görülüyor. Daha etkin, daha yaygın, insanları psikolojik olarak sindirecek ve onlarda eziklik duygusu yaratacak bir ortam yaratılmak isteniyor.

■ **Sizin sözlerinizden çıkartabildiğim kadarıyla, siz bir hınc alma vesilesi olarak gözaltına alıyorsunuz. Somut hiçbir dayanak olmadığına göre, bir hıncı sizden alınan.**

□ Neyin hıncı, anlamıyorum ki. Sanatsal çalışmalarım ilgili bir takibat, bir şey. Bunlar yok ortada. Benim her şeyim açık-seçik. Ama o yandan çıkma-

yıp da, ona kenarından köşesinden bir takım bağlantılar takıp, başka yönden gelince, ona ben çok kızıyorum. O anlamda bir hınc alma olarak da yorumlamıyorum, kolaycılık diyorum.

■ **Toplumsal gerçekçi sanatçıların bu eğilimlerini açıklamalarını, ya da genelde sanatçıların toplumsal gerçekçi bir eğilime doğru kayışlarını engelleme çabasının bir ürünü ve buna duyulan bir hıncı belki. Hatta sanatçı olsun olmasın, kamuoyu tarafından tanınan ve legal bir kimlikle ortalıkta dolaşan her demokrata küçük bir gözdağı da olabilir.**

□ Ama öyle bir şey olsa, sorguda en azından sanat anlayışlarının da bir tartışması söz konusu olurdu, gündeme gelirdi. Yok, tersine sorguda sanatçı olduğumu, benim işimin sanat olduğumu kanıtlamaya uğraştım ben. Ayrıca belirli bir sanat anlayışına tepki duyan kişiler varsa, onların da bu gözaltının gerekçe ve iddialarını siyasal olmasını, bi-

zim sanat  
lışı, arızası  
çalışıyorur  
başına gel  
olmaz bir  
yin yapıtı  
de herke  
Bence en

■  
si bi  
şartla  
□ Bu  
delesinin  
dür. An  
kazanılı  
usulmü  
etmek

■  
leri  
nun  
lah  
dür  
□ Bi  
ceğim.  
şayıp d  
lantısır  
olarak  
bildiği  
yapma  
lere ilk  
ların,  
si olm  
pek de  
bi ya  
mez.

Ay  
sanatç  
de sar  
gilenen  
tiyatr  
sın te  
lu sö  
rüntü  
boyu

ri  
k  
h  
e  
r  
y  
ş  
t  
l

olm  
lirle  
lirtt  
ya t  
yar  
bur



zim sanat çalışmamızın bir eksiği, yanlış, arzısı gibi görmelerini de önlemeye çalışıyorum. Çünkü hakikaten herkesin başına gelebilir. Bir yanlış anlama, olur olmaz bir kuşku üzerine böyle bir şeyin yapılması hakikaten Türkiye'de herkesin başına gelebilir gibidir. Bence en arızalı nokta da burası.

■ İşkencenin kökünün kazanması bizim toplumumuz için hangi şartlarda mümkündür?

□ Bu iş için tabii. Demokrasi mücadelesinin kazanılması ile mümkündür. Ama demokrasi mücadelesinin kazanılması için de, işkencenin bir usulmuş gibi algılanmasıyla mücadele etmek gerekir. Yani bu çaba iş için.

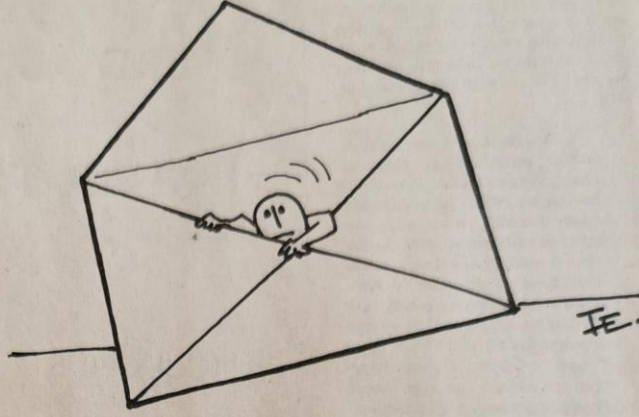
■ Tiyatronun zengin ifade biçimleri göz önünde tutulursa, tiyatronun işkenceye karşı çevrilen bir silah haline getirilmesi mümkün müdür?

□ Bir küçük örnek vermekle yetineceğim. Örneğin ben, böyle bir olay yaşayıp da çıktıktan sonra ilk basın toplantısını en başta, en azından düşünce olarak birbirimize yakın olduğumuzu bildiğim, tiyatro sanatçıları çevresiyle yapmayı beklerdim. Başıma getirilenlere ilk ve aktif dayanışmayı ulaştırmanın, tiyatro sanatçıları, tiyatro çevresi olmasını beklerdim. Burada biraz, pek de öyle olmadı galiba. Olmuyor gibi ya da. Tabii hiç olmadı asla denemez.

Ayrıca tiyatro sanatçısının, tiyatro sanatçısı olmayanların başına gelenlerle de sanatçı duyarlığı ile aktif olarak ilgilenmesi gerekiyor. İşte eğer gerçekten, tiyatro sanatçılarıyla bir arada bir basın toplantısı, bir panel ya da bir toplu söyleşi söz konusu olsaydı, olayın ayrıntılarına girmede çok daha başka bir boyut olurdu.

■ Türkiye'deki bütün tiyatroların kendilerine işkence ile ilgili bir konuda oyun seçtikleri ve belli başlı tarihler arasında her tiyatrodaki oyunun konusunun işkence olduğu müşterek bir dönem yaşatmak Türkiye'ye.. Böylesi bir etkinlik tiyatronun işkenceye karşı çevirdiği güçlü bir silah olur kanısındayım. Bu tip organizasyonların olabilirliği hakkında ne diyebilirsiniz?

□ Yani aynen bu biçimde olur veya olmaz, ama sanatçılar bu meseleye eğilirlerse, bunun belki şu anda sizin belirttiğiniz şekli en uygunu olacaktır veya başka bir biçimini, sanatçılar kendi yaratıcılıklarıyla bulacaklardır. Ama buna eğilinmesi ve bir elbirliği elbette



Ferruh Doğan

zorunlu. Ve ben, en başta sanatçıların bu elbirliğinin içinde benim olmamı özlerim. Yani benim, bütün başka demokratik dayanışma biçimlerinde de sanatçı olarak bulunmam şart. Ama benim asıl özlediğim, kendi toprağım olarak saydığım sanatçıların ortamında bu meselelerle ilgileniyor ve bu çalışmaların içinde bulunuyor olmak. Bunu da sağlamada yine başka yayın organlarının da, örneğin sizin yayın organınızın sanatçıları bu anlamda uyurma ve yönlendirme bakımından tabii çok yararlı olacaktır.

■ Yeni dönemde hazırladığınız ve hazırlamayı düşündüğünüz oyunları bize kısaca anlatabilir misiniz?

□ Hay hay. Öbür cevaplar daha az keyifli olmuş değil ama, en keyifle yanıtlayacağım soru da bu oluyor. Bu kesinti bir defa 'Bu Zamlar Bana Karşı' oyununun provasının arasına girdi. Ama onu bir engel olmaktan çıkaracak yoğunlukta devam edip 'Bu Zamlar Bana Karşı' kabaresini daha önceden tesbit edilen güne kesin yetiştirme çabasındayız. Oyunun sanatsal düzeyinin de bu kesinti dolayısıyla azalmaması için, bütün gayretimizi sarfediyoruz. Bunun yanında, gene hem çok güzel, hem ilginç bir olay. TOBAV'ın oyun yarışmasına kattığım 'Sanatçının Ölümü' adlı oyunumun derece aldığı ben içerde iken televizyon söylemiş. Bunu çıkınca öğrendim, duyulandı tabii. O oy-

nun oynanması için TOBAV'da çalışmalar vardı. O çalışmaların durmadığını öğrendim, çok sevindim. Onun çalışmasına da tabii bir şekilde yardımcı olabilirim, benim için çok ilginç olacak. Oyunun adı da o bakımdan ilginç aslında. Film öyküsünden söz etmişim. Onu işte gözaltına alındığım akşamın gündüzünde sabahlayarak bitirmişim. O film öyküsünün sonuca ulaşmasını çok istiyorum. O vesile ile düzyazı alanına da girmiş oldum. O yönde geliştirmek istediğim çalışmalar var. Yazarlığımı yalnız oyun yazma alanında değil, öykü, roman gibi düzyazı alanında da geliştirmeyi doğrusu istiyorum. Şiir çalışmaları şu güne kadar, oyunlar içinde şarkılar şeklinde geliştirdi. Buna neden şiir deme cüretini gösteriyorum? Şunun için. Benim ve bizim inandığımız müzikli oyunlarda şarkı, alelade sözlerin üzerine bir takım müzikler yapılması değil, o şarkının sözlerinin de baş başına şiir olmasını gerektirir. Dolayısıyla onların da hakikaten şiirsel düzeylerinin yüksek olmasını gerektiriyor. Ben ona da çabalıyordum bugüne kadar ki birçok oyunumda. Ama ayrıca şiir yazma alanına geçmemişim. İçerde iken sürekli yağmur yağıyordu. Bilirsiniz Ankara'da bir yağmur özledik uzun bir süre. Yağmur sesini devamlı duyuyordum. Bir ara yağmur sesi kesildi. Sanki o sırada yağmur kesilse ne olur? Ama bir his meselesi. Bir anda şeyi farkettim. Yağmur sesi dışarıy-



la bağlantı gibiydi. Kesilince, istemedim, yani tekrar başlasın istedim. O arada bir dize aklıma geldi. Belki de o dize, bundan sonra oyun şarkısı dışındada da, şiir yazma çabasının bir çıkışı olacak. "Yeter ki yağmur kesilmesin dışarda."

*Söyleşi bittikten sonra, biraz da sohbet ettik Yılmaz Onay'la. Onay, İnsan Hakları Derneği ile birlikte yaptıkları basın toplantısının, basında yansıtılış şekline tepki duyduğunu söyledi. Kendisinin o toplantıya yalnızca kendisine yapılanlar açısından bir kanıt teşkil etme görevini ifa ettiği için katıldığını, ayrıca aynı basın toplantısına kendisiyle birlikte Yarın dergisi ve Öğrenci Derneği yöneticisi gençlerin de katıldığını, ancak kendisi dışındaki bu iki önemli olgunun önemsizleştirilerek, kendisinin öne çıkarılmasını ve sanki basın toplantısını Yılmaz Onay düzenlemiş havasının yaratılmasını eleştirdiğini söyledi. Toplumumuzun mistifikasyonlara pek rağbet ettiğiinden yakınan Onay, o ünlü oyununda Bertolt Brecht'in Galile'ye söylattirdiği o ünlü sözü hatırlattı: "Kahramana gerek duyan ülke mutsuzdur."*

*Gözaltında geçirdiği sürede polisin biri için bir kolon toto da oynayan Onay, totocu polisin kendisinin futboldan anlamadığına kanaat getirdikten sonra, kendisine sürpriz bir kolon oynattığını ve Onay'a eğer bu kolon tutarsa "bu işten kurtulacağım" söylediğini anlattı. Yazımızı, Onay'ın yakında AST'ta sahneye konacak 'Bu Zamlar Bana Karşı' adlı oyunun, "Oh Kurtulduk" başlıklı, 12 Eylül sonrasının o tuhaf "kurtuluşunu" konu edinen bölümünün sonundaki 'Can Yoldaşım' şarkısının ilk dördünlüğünü buraya aktararak noktalayalım: "Can yoldaşım, iyileş, kalk ayağa / Son bir kan ver yüreğine, yürek senin. / Ölmek yaradır mı böyle yiğit insana! / Zor günlerde ölmek olmaz, bilirsin!"*

*Ayrılırken, Yılmaz Onay kitaplarından birini o nazikâne üslubuyla benim için imzalıyor. Beni uğurlarken elimi sıkın Yılmaz Onay değil artık, çeyrek asırlık bir gelenek. Gülümsüyorum, içimden sıcak bir "merhaba" geçiyor.*

## AFŞAR TİMUÇİN

### İÇEDÖNÜŞ

Seni şiire ayırdım kopardım boşluklardan  
Gelincik toplar gibi  
Uçuk mavilere boyadım her şeyini  
Yırtıcı hırçın korkusuz ne varsa bizde  
Tuttum bize getirdim  
Yarına hazırlansın içimizde

Seni yağmura ayırdım süzdüm yazlardan  
Karlı günlere soba başlarına  
Kestane pişirdiğimiz akşamlara ayırdım  
Dalgalı denizlerden çekip aldım  
Ne olur ne olmaz gidişimizi  
Nasıl unutulur o fırtınalar  
O deniz kazaları değil mi

Doğrulara ayırdım ikimizi  
Şimdi artık anlaşılın  
Kaygılarla korkular mı kahraman  
Yoksa büyüyen inancımız mı  
Asıl istediğim bizim olan ne varsa  
Çelişmesin açmazlara düşmesin  
Gülümse çiçek getir yakın dur  
Gerekirse ikimizi çek öldür  
Sevdamız olmadık bir şeye benzemesin